

Jak vidí OECD současný model hodnocení školy v ČR a jaká doporučení nám adresuje?

Silné a slabé stránky

Za silnou stránku je považováno pravidelné hodnocení škol Českou školní inspekcí, které je dobře strukturované, systematické a srozumitelné. Používaný model inspekčního hodnocení je transparentní (kritéria i inspekční zprávy jsou zveřejňované), podložený (vychází ze zjištěných údajů) a efektivní. Hodnocení Českou školní inspekcí je vnímáno školami i zřizovateli pozitivně, inspekční zprávy jsou využívány při zjišťování nebo řešení určitých druhů problémů na straně škol.

Za slabou stránku je považováno zaměření externího hodnocení více na kontrolu dodržování předpisů než na zlepšování kvality školy a nedostatečné uplatňování autoevaluace v praxi. Doposud ČŠI dává doporučení na odstranění nedostatků a případnou podporu pouze školám, které v něčem nesplňují zákonné požadavky anebo mají nedostatky v průběhu vzdělávání.

Hodnocení škol nezohledňuje sociálně-ekonomický kontext školy, protože k tomu nejsou národní data a protože to zákon explicitně neuvádí. V hodnocení školy není kladen dostatečný důraz na pedagogické aspekty a na hodnocení efektivity výuky. Každoroční schvalování kritérií, které požaduje zákon, znamená, že nemusí být stabilní a může být omezena srovnatelnost výsledků pro porovnávání trendů.

Hodnocení školy není postaveno na strategii podpory zlepšování kvality výuky a učení a dosahování lepších výsledků žáků včetně zlepšování práce a výsledků těch škol, které to nejvíce potřebují.

Je pozitivní, že jsou do hodnocení zaváděny nové prvky. Společná část maturitní zkoušky a plošné testování žáků jsou důležitými nástroji hodnocení, ale nejasnost cílů a využívání výsledků vzbuzuje obavy.

Vzdělávací standardy, které se teprve dokončují, chybí jak pro hodnocení žáků, tak pro práci a hodnocení učitelů i škol. Hodnocení školy není dostatečně provázáno s hodnocením žáků, učitelů a ředitelů.

Zpráva OECD pozitivně hodnotí existenci vlastního hodnocení (autoevaluace). Vlastní hodnocení škol spolu s externím hodnocením České školní inspekce a pravidelným zveřejňováním inspekčních zpráv tvoří vyvážený systém. Autoevaluace podporuje v systému hodnocení ČR větší autonomii na úrovni školy, schopnost sebereflexe za účelem zajišťování kvality škol i celého systému, a to i přes oslabení její pozice v legislativě.⁸ Nedostatkem je malé povědomí škol o významu autoevaluace a nedostatečná metodická podpora jejího využívání pro učitele i ředitele.

Při hodnocení škol hrají významnou roli ředitelé, respektive vedení škol. Tuto skutečnost reflektuje Zpráva OECD a poukazuje na její silné i slabé stránky.

⁸ V roce 2012 byla novelou zákona č. 561/2004 Sb. vypuštěna povinnost školy mít zprávu o vlastním hodnocení, autoevaluace je zmíněna pouze jako podklad k výroční zprávě školy.